

bil Gaj na novo priredil Hrvatom. Poimenoma sta že prej omenjena znaka *ě* in *č*, katerih pogrešamo v pisavi slovenski. Pisme *ě* = ciril. ѣ, bilo je vzprejeto, da se izgovarja ali kot *je* ali kot *ie* = *ije*. No, ker so Srbi *h* zavrgli in so nekateri pisatelji namesto njega pisali po Vukovem načinu *je* in *ije* (óno v kratkih, to pa v dolgih slovkah), začeli so pozneje pač tudi Hrvatje rabiti ta sedaj takó imenovani »akademiški« pravopis: *je* — *ie* malone zgolj v književnosti svoji, popustivši sčasoma óni Gajev *ě*, takó zvani stari »školski« pravopis skoro samó za šolske knjige. Toda tudi Čehi, Rusi in Bolgari pišejo *ě*, odnosno *h*. Slovenci isti glas časih zaznamenujemo z *é*. Ali v hrvaškem *č* = srb. *ћ* (mečje nego *č* — *у*), ki se izreka tudi v Slovencih, in sicer kakor označuje O. Caf (Vestnik I. 124.): »na spodnj. kranjsk., v istrsk. do morja, na reziansk. in benečansk.,« pravi J. Šuman (Slov. Slovnica, 57.) da »v razloček od onih *č*, ki so postali iz *č* in se glasijo v vseh jezikih *č*, kaže za ta naš slučaj *č* = *tj* v slovniški pisavi sprejeti pisavo *č*.«

Kar se dostaje književne zloge in vzajemnosti naše z ostalimi Slovani, omenil je to že *Fr. L. Čelakovsky* l. c., kateri je že leta 1832. priporočal Slovencem podobno pisavo češko, rekoč: »Ljubi Slovenci! Ako bi vam kdaj na misel prišlo popravljati svojo abecedo, storite to po načinu Čehov in Poljakov, in vzprejmite za svoje *f*, *s*, *z*, *fh*, *sh*, *zh*, naše *s*, *z*, *c*, *š*, *ž*. *č*; takó sebi in nam knjižno čitanje vzajemno olajšate in mnogo pomorete povzdigi svojih in naših tiskaren; čim več se povêde pisma, tem lože se skrbi za lepšo obliko njegovo«. Tudi *Šafařík*, želèč, naj bi se organiški pravopis Gajev vzprejel v vsikoliki Iliriji, t. j. v vsi Jugoslaviji, rekel je, da ta pravopis »dovaja jugoslovanske pisatelje, a s temi tudi neposredno jugoslovanski národ v književno duševno dotiko z ostalimi slovanskimi brati naše države, kateri ali povsem ali samó v glavnem obsegu rabijo jednaki pravopis, poimenoma s Čehi, Slovaki in Poljaki«.

Bajka.

Boján je ležal pevec
V staníci svoji tihi,
Iz prsij koprneli
Poslednji so mu vzdihí.

»Bolestno je umreti
V življenja mládi zóri,
In vènder, smrt posézi,
Življenje mi zamóri!

»Ukaz od zgóraj vélel:
Prišel je čas slovesa —
Izidi! . . . Sámo jedno
Potožim vam, nebesa!

»K zibeli moji nékdaj
Prišlè so blage Vile,
Daróv so pevskih méni
Dobrotno podelile.

»Dorasel sem mladenič,
Razvil se v brdkem cveti,
Tedáj iz srca pesmi
Pričele so mi vreti . . .

»Ni láhko petje táko
V deželi se glasilo,
Bilò rojakom, méni
Čaróбно je tešilo.

»Umiram zdaj. A z máno,
In to budí mi togo —
Umró vsi pevski glási,
Tešèč srcé ubogo . . .

»In vènder, vé nebesa,
Ki pevca me volila,
Lahkó v srcé zdaj drugo
Čut pevski bi izlila!

»Lahkó . . . « Prestane pevec,
Molèè se kvišku sklone —
V prirodi véèer díha,
Za góro solnce tone.

»Odprite okno«, lahno
Prijateljem šepeče,
»Da solnéni žar poslednji
V stanico prileskeče!«

Poslušajo drugóvi;
Na solnénega sijaja
Prozornem žarku — slavec
Priletel je iz gaja.

Obkrožil pevca glávo,
Poljubil čelo bledo
In zopet je odletel
Med svojcev dragih sredo . . .

Vtonilo solnce zláto
Za górske je grmade —
Ostaval pevec bolni
Željé in upe mláde.

Tedajci se oglasil
V grmičji je dobrávec:
Zapel je sládko pesem
V goščavi dróbní slavec.

Nebó je čulo pevca:
Bolesti v lek peréči
Od tákrat póje slavec
Ljubezni spev zvenéči!

Gr. Novák.

Sněžec, beli sněžec . . .

Sněžec, beli sněžec
Krije pólje, log;
Od kapele s hriba
Gledam svet okrog.

Dušo sèu objame,
Gledam vès zavzet:
Pod seboj doline,
Zóren gledam svet.

V vrtu cvètnem póje
Déklica glasnó,
Čez ograjo gleda,
Sluša jo nekdó . . .

Sněžec, beli sněžec
Prebudí oči —
Duša se zamisli
V mláde prèšle dúi . . .

y.

